

Aanvraagdosier toets macrodoelmatigheid
Associate degree-opleiding
Didactisch Educatief Professionaal

Zwolle, Oktober 2026

Inhoudsopgave

Basisgegevens Instelling	3
Basisgegevens Opleiding	3
1. Inhoud opleiding en onderwijsprogramma	4
Introductie	4
1.1 Inhoud en onderwijsprogramma	5
1.2 Beroeps- arbeidsmarktprofiel afgestudeerden	6
1.3 Bevindingen uit de interviews	7
2. Afstemming en samenwerking	11
2.1 Individuele en regionale afstemming	11
2.2 VH Afstemmingstafels	11
2.3 Reactie Hogeschool Viaa	11
3. Analyse bestaand aanbod	12
3.1 Instroom (aan-)verwante Ad-opleidingen	12
3.2 Conclusie	13
4. Geschatte instroom in de nieuwe opleiding	14
4.1 Resultaten uit de enquête	14
4.2 Geschatte instroom in de voltijdopleiding	14
4.3 Conclusie	14
5. Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte	15
5.1 Algemene arbeidsmarktbehoefte	15
5.2 Conclusie algemene en specifieke arbeidsmarktbehoefte	22
6. Noodzaak tot start nieuwe opleiding	23
6.1 Algemene noodzaak voor het starten van een voltijd Associate degree opleiding DEP	23
6.2 De gewenste ontwikkeling kan niet in de vorm van een nieuwe (...)	24
6.3 De gewenste vernieuwing kan niet binnen het bestaande (...)	24
6.4 Het effect op de landelijke spreiding van het opleidingsaanbod	24
7. Aansluiting instellingsprofiel	25
Overzicht bijlagen	26

Aanvraagformulier Macrodoelmatigheidstoets Nieuwe Opleiding

Basisgegevens Instelling

Naam instelling	Hogeschool Viaa
BRIN-code	22HH
KvK-nummer	41023884
Contactpersonen	Contactpersoon College van Bestuur: [REDACTED] Contactpersoon opleiding: [REDACTED] [REDACTED]

Basisgegevens Opleiding

Kenmerk aankondiging	A25-059
Naam	Didactisch Educatief professional
ISAT-code (indien bekend)	80166
Oriëntatie en niveau	Hbo Associate degree
Variant	Voltijd
Gemeente waar de opleiding wordt gevestigd	Zwolle
Taal	Nederlands
RIO-(sub)onderdeel	6 Onderwijs
ISCED-rubriek (optioneel)	011 (Education/Onderwijs)
Beroepsvereisten	Geen
Capaciteitsbeperking	Geen
Beoogde startdatum	1 september 2027

Inhoud opleiding en onderwijsprogramma

Introductie

In een tijd waarin het onderwijs voor steeds complexere uitdagingen staat, toenemende lerarentekorten, groeiende diversiteit in de klas en de noodzaak tot nauwe samenwerking tussen onderwijs, opvang en zorg, is de inzet van goed opgeleide professionals onmisbaar. De voltijd Associate degree Didactisch Educatief Professional (Ad DEP) biedt hiervoor een krachtig antwoord. Deze opleiding leidt professionals op die precies dat gat vullen tussen de leerkracht en ondersteuners en pedagogisch professionals: vakbekwame leerkrachtondersteuners met een stevige didactisch-pedagogische basis en een verbindende rol binnen het team

De Ad DEP leidt studenten op tot functies als bijvoorbeeld Leraarondersteuner B, ook wel leerkrachtondersteuner genoemd. Deze functie zorgt ervoor dat leerlingen van een (deel van een) klas begeleiding en ondersteuning ontvangen van een goed opgeleide professional, zodat daarmee de leerkracht wordt ondersteund. Afgestudeerde Ad'ers DEP komen ook terecht in praktijkonderwijs, het voortgezet onderwijs, op onderwijspleinen, in het primair onderwijs en bij NT2-instellingen. Wij zien ook een toename van deze professionals in de kinderopvang en BSO waar zij het leer- en ontwikkelproces van kinderen stimuleren en nauw samenwerken met leerkrachten en andere professionals.

Ad'ers DEP worden opgeleid om deze bredere rol te vervullen en leren tijdens de studie al interprofessioneel te handelen. De Ad-opleiding DEP wordt als deeltijdopleiding aangeboden vanuit de Campus Kind & Educatie in Zwolle. Het doel van deze Campus is om met opvang- en onderwijsinstellingen samen te werken om te voorzien in de regionale behoefte aan een inspirerende gemeenschappelijke professionele leercontext op het gebied van Kind en Educatie gericht op de leeftijd van 0 tot 18 jaar. De Campus is opgericht door Landstede MBO, Menso Alting Zwolle (mbo), Prokino, (voorheen Landstede Kinderopvang) Hogeschool Viaa en Hogeschool KPZ. In 2023 is de Campus uitgebreid met Deltion MBO en Hogeschool Windesheim. Studenten werken hier vanuit verschillende opleidingen en verschillende invalshoeken samen aan dezelfde maatschappelijke vragen: hoe ondersteunen we kinderen en jongeren in hun dagelijkse

leefwereld, en wat vraagt dat van ons als toekomstige professionals?

De partners binnen de Campus voelen sterk de maatschappelijke verantwoordelijkheid om samen het verschil te maken. Dat vraagt om het loslaten van traditionele grenzen, het durven verbinden van uiteenlopende domeinen en het ontwikkelen van nieuwe perspectieven op leren, opgroeien en werken. Ad'ers DEP kunnen door deze brede vorming worden ingezet op het brede gebied van onderwijs en welzijn.

Juist deze samenwerking tussen KPZ en Viaa binnen de Campus Kind & Educatie is aanleiding geweest om samen op te trekken bij de aanvraag voor voltijdvarianten, welke noodzakelijk is naast de huidige deeltijdopleiding Ad DEP. Scholen en onderwijs- en kinderopvang-organisaties die hebben meegewerkt aan het doelmatigheidsonderzoek voor deze aanvraag onderstrepen de urgentie van een nieuwe opleidingsvariant van de Ad DEP. Zoals in deze aanvraag zal blijken, is er een groeiende behoefte aan professionals die didactische ondersteuning bieden in het (speciaal) onderwijs (OOZ) en die flexibel inzetbaar zijn in combinatiegroepen (Veluwe Onderwijsgroep). Bij Florion volgen al meerdere medewerkers de Ad DEP in deeltijd, maar ook deze organisatie pleit nadrukkelijk voor de komst van een voltijdopleiding om jonge, startende professionals breder en sneller op te leiden. De Landstede Groep benadrukt daarnaast dat juist een voltijd Ad DEP bijdraagt aan de broodnodige flexibiliteit in het opleiden van onderwijsprofessionals en aan interprofessioneel samenwerken over de sectoren – opleiden én opvang – heen.

Met name gezien de huidige en toekomstige lerarentekorten in de regio Zwolle is de voltijd Ad DEP niet slechts wenselijk, maar noodzakelijk. Naast de huidige deeltijdopleiding, is een voltijdopleiding zeer noodzakelijk: deze voltijdopleiding maakt het mogelijk dat meer mensen sneller instromen in het werkveld, terwijl zij direct bijdragen aan onderwijskwaliteit, continuïteit en innovatie. Zoals Aves terecht stelt: de instroom van Ad-studenten kan aanzienlijk groter zijn dan die van leraren, waarmee de Ad-opleidingen een cruciale sleutel vormen in het op peil houden van het onderwijs van morgen. Daarmee creëert Viaa met deze voltijdvariant een nieuwe doelgroep: studenten die anders niet zouden gaan (door)studerend, kunnen nu kiezen voor een carrière in het onderwijs met een opleiding die, vergeleken met een bacheloropleiding een beperktere duur heeft en voor een functie opleidt met minder verantwoordelijkheden.

De voltijd Ad DEP staat dus niet los van het onderwijsveld, van integrale kindcentra en van het brede didactische werkveld. Het is juist de toekomst ervan: een antwoord op urgente behoeften, gedragen door scholen, besturen en professionals zelf.

1.1 Inhoud en onderwijsprogramma

Mede op basis van de in 1.1 beschreven ontwikkelingen, heeft Viaa, samen met haar partners van de Campus de Ad-opleiding DEP vormgegeven. De opleiding sluit aan bij de gewenste bredere inzet van professionals, zodat zij zowel in opvang als in onderwijs inzetbaar zijn. Precies zoals de ministers van Onderwijs en SZW wensten: professionals voor combinatiefuncties die interprofessioneel kunnen werken ().

De tweejarige Associate degree-opleiding Didactisch Educatief Professioneel (DEP) leidt op tot een didactisch educatief specialist die vanuit innovatie en een gefundeerde pedagogiek met leerkrachten, docenten en pedagogisch professionals samenwerkt om zoveel mogelijk inclusief en daarbij passende onderwijs- en leersituaties te ontwerpen, uit te voeren en te evalueren voor, en zoveel mogelijk met kinderen en jongeren, daarbij oog hebbend voor diversiteit en duurzaamheid.

De opleiding wordt gekenmerkt door vijf leer- en ontwikkellijnen die sterk verweven zijn met elkaar en waarbij kennis en vaardigheden in het werkveld en de opleiding worden geleerd en ontwikkeld. De ene lijn wordt de ontwikkellijn genoemd; de tweede lijn wordt de innovatieve leerlijn genoemd. Door beide lijnen loopt integraal de persoonlijke ontwikkellijn, de derde lijn. De vierde lijn gaat over het toepassen en ontwikkelen van deze kennis en vaardigheden in de praktijk en in de vijfde lijn vergroten studenten hun eigen vaardigheid rekenen en taal en leren ze reken- en taaldidactiek.

De Ad-DEP staat in het eerste jaar in teken van de vraag: wat is leren? Daarbij wordt er gekeken naar vakinhouden, vakdidactiek en pedagogiek en wat deze voor de leerling en voor de aankomend professional betekenen. De student leert in het eerste jaar vanuit didactiek, vakinhouden en pedagogiek wat innovatie, verandering en de rol als ontwerper van onderwijs inhoudt. In het tweede jaar van de opleiding leert de

DEP'er vanuit het fundament van jaar één te kijken naar leren in contexten en de complexiteit die dat met zich mee kan brengen. Hierbij richten we ons op betrokkenen en de omgeving van leren in de groep, school en omgeving. De student ontwerpt onderwijs, voert onderwijs uit en leert onderwijs kritisch te evalueren en waarderen. De rol binnen het onderwijs, de opvang, school en omgeving wordt verder verdiept door middel van het ontwerpen van (innovatieve) leeromgevingen. Studenten ontwikkelen theoretische kennis, passen deze direct toe in de praktijk, bouwen aan hun professioneel zelfbewustzijn en leren hun handelen kritisch te reflecteren en te verbeteren, zodat zij als startende professionals effectief kunnen bijdragen in diverse contexten, van onderwijs en opvang tot welzijn en andere leer- en leefomgevingen.

Doelgroep van de opleiding en nadere vooropleidingseisen

De doelgroep van deze voltijd Ad-opleiding is mbo – 4, havo- en vwo- gediplomeerden. Ook is het mogelijk om met het succesvol afleggen van een 21+ toets in te stromen in deze opleiding.

1.2 Beroeps-/arbeidsmarktprofiel afgestudeerden

Viaa heeft ten behoeve van deze aanvraag een onderzoek laten uitvoeren door Tien organisatieadvies¹. Het onderzoek heeft tot doel inzicht en overzicht te verwerven met betrekking tot de arbeidsmarktsituatie van afgestudeerden van de beoogde opleiding². Er is gekozen voor een combinatie van kwalitatief onderzoek om inzicht te krijgen in ontwikkelingen en percepties in het veld en kwantitatief onderzoek door middel van enquêtes onder scholieren en studenten om een overzicht te krijgen van de potentiële instroom in de opleiding alsook een enquête onder werkgevers om inzicht te krijgen in de arbeidsmarktvraag. Daarnaast is er deskresearch gedaan naar aanvullende arbeidsmarktbronnen in het domein waar deze Ad-opleiding zich op richt.

Zowel voor het kwalitatieve onderzoek als voor het kwantitatieve onderzoek zijn geselecteerde populaties bevraagd, waarbij een evenwichtige spreiding is aangebracht over de relevante categorieën: grotere en kleinere organisaties en verschillende typen organisaties. Zowel in het kwalitatieve werkveldonderzoek als in de kwantitatieve werkgeversenquête zijn daartoe

¹ Zie bijlage 1: Doelmatigheidsonderzoek Associate degree Ad Didactisch Educatief Professioneel, Hogeschool Viaa. Tien organisatieadvies / , 18 september 2026

² Omdat er een overlap is binnen het beroepenveld waar het de mogelijke vraag naar medewerkers van de Ad PEP (Hogeschool KPZ) en de Ad DEP (Hogeschool Viaa) betreft, is er (in opdracht van Hogeschool KPZ en

Hogeschool Viaa in gezamenlijkheid) een gecombineerd doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd. De respondentengroep die belangstelling heeft voor de Ad DEP en eventueel voor een Ad PEP is in de interviews en enquêtes gevraagd naar hun behoefte aan afgestudeerden van deze opleidingen. In de voorliggende rapportage worden uitsluitend de resultaten gepresenteerd met betrekking tot de Ad DEP.

respondenten in verschillende domeinen bevraagd. De respondenten zijn gespreid over deze segmenten. Daarmee is voldoende 'probleemrepresentativiteit' gewaarborgd. Dat wil zeggen dat de resultaten een voldoende betrouwbare afspiegeling zijn van de gehele populatie om daarmee een onderbouwd antwoord te geven op de vraag over de arbeidsmarktrelevantie van deze opleiding. Tevens is ervoor gezorgd dat er geen overlap is tussen respondenten. Organisaties die zijn geïnterviewd hebben geen enquête ingevuld. Alle respondenten zijn wegens hun functie, aard en omvang van de organisatie en/of aard van de bedrijfssector en locatie in staat om een gezaghebbende uitspraak te doen over de arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden.

In totaal zijn 20 organisaties geïnterviewd en hebben 24 werkgevers en 105 studenten de enquête ingevuld. De interviews leverden een duidelijk en gedeeld beeld op als het gaat om de visie op de relevante ontwikkelingen en de (naar het oordeel van de respondenten) vereiste competenties. Methodisch is daarmee voldoende 'saturatie' ontstaan om de uitkomsten van het onderzoek als betrouwbaar aan te merken. Het gehele doelmatigheidsrapport is opgenomen als bijlage 1 bij deze aanvraag.

1.3 Bevindingen uit de interviews

De context, trends en ontwikkelingen die voor Viaa de signalen en aanleiding vormen om de beoogde opleiding te ontwikkelen, worden in de interviews herkend en bevestigd. We geven hieronder een samenvatting.

1.3.1 Trends en ontwikkelingen

Zoeken naar nieuwe (organisatie)vormen van onderwijs

Mede gedictieerd door de (naderende) lerarentekorten, de toenemende complexiteit van het onderwijs en de druk op leraren vanwege passend onderwijs, zoeken scholen in toenemende mate naar nieuwe vormen om het onderwijs te organiseren. Steeds vaker wordt het principe van 1 leerkracht op 1 klas losgelaten, al dan niet als gevolg van leerkrachttekorten. Ad'ers DEP spelen een belangrijke rol om deze nieuwe vormen van onderwijsorganisatie te realiseren.

"Mede gedwongen door de toenemende arbeidsmarktkrapte neemt het 'team gericht werken' in het onderwijs toe. Hierbij wordt steeds meer samengewerkt met onderwijsassistenten en leraar ondersteuners." (Landstede Groep) ³

"Er wordt nu ook geanticipeerd op de periode van schaarste die er onvermijdelijk aan komt. Dat vraagt om manieren van organiseren van het onderwijs." (OOZ)

"Er komen steeds meer nieuwe vormen van (het organiseren van) onderwijs. Dit wordt mede bepaald door de aankomende lerarentekorten, die over twee jaar ook in deze regio volop aan de orde zullen zijn. Daarop wordt nu geanticipeerd. Zo worden er groepen samengevoegd en wordt er steeds meer gebruik gemaakt van de inzet van onderwijsassistenten en leraar ondersteuners." (PCPO)

"Wat personeel betreft: we ervaren niet alleen een lerarentekort, maar we moeten wel anders omgaan met inzet. De Ad-varianten spelen hierin een belangrijke rol. Het nieuwe onderwijs wordt gegeven door een team van specialisten." (Stichting VCO)

"Door de combinatie van de toenemende lerarentekorten en de maatschappelijke problematiek zoeken de scholen naar nieuwe vormen om het onderwijs te organiseren. De basis hierbij blijft de klassieke variant van de leerkracht (als specialist) voor de klas (daar is de bekostiging ook op ingericht), maar hierbij kunnen Ad PEP'ers en Ad DEP-ers zeker een rol spelen." (Veluwe Onderwijsgroep)

"Ontwikkeling is ook de trend naar inclusief onderwijs. Anders organiseren, ook vanwege het naderende personeelstekort." (De Meent)

"Door de toenemende lerarentekorten, zeker in deze regio, wordt de kwaliteit van het onderwijs steeds meer een puzzel." (Florion)

Lerarentekorten

Lerarentekorten zijn nu nog beperkt in deze regio maar worden op termijn (twee tot drie jaar) een groot probleem. Er wordt nu geanticipeerd op de periode van

³ In de kaders zijn citaten uit de interviews met respondenten opgenomen. Zie bijlage 4 van het

doelmatigheidsonderzoek (bijlage 1) voor de interviewverslagen.

schaarste die er onvermijdelijk aan komt. Dat vraagt om andere manieren van organiseren van het onderwijs, zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van het onderwijs.

"De huidige aandacht gaat uit naar fuseren van scholen. Daardoor wordt het lerarentekort nu iets gedempt. Maar het tekort is er nog wel. En, gezien de ontwikkelingen, is over 2,5 jaar het tekort enorm." (Aves)

"Er is in deze regio nog geen sprake van grote lerarentekorten, zoals in de Randstad. Maar deze komen er zeker wel aan. Dat begin je nu al een beetje te merken. De vacatures zijn nog wel in te vullen, maar er is minder keus. Je ziet nu wel al tekorten ontstaan bij leidinggevende functies." (OOZ)

"De arbeidsmarkt staat onder toenemende druk. De lerarentekorten nemen toe." (Veluwe Onderwijsgroep)

"Het personeelstekort komt er ook voor de Meent aan. Aanbod van personeel wordt steeds magerder, vacature invullen wordt lastiger." (De Meent)

Doorontwikkeling van (Integrale) Kindcentra (IKC)

Hoewel de Ad DEP vooral relevant is in het onderwijsdomein, zijn Ad DEP'ers zeker ook inzetbaar in het domein van de kinderopvang, zo wordt in verschillende interviews aangegeven.

"Landstede Groep is zelf geen relevante werkgever voor Ad DEP-pers en Ad PEP-pers, maar leidt wel veel op het primair onderwijs en kinderopvang. Daar is een grote en toenemende vraag naar juist ook voltijd Ad DEP-pers en Ad PEP-pers." (Landstede Groep)

Uit de gesprekken komt naar voren dat er sprake is van een doorontwikkeling van (Integrale) Kind Centra. In dat kader zien we een toenemende samenwerking tussen primair onderwijs en kinderopvang. Opvang en onderwijs worden steeds meer geïntegreerd. Veel PO besturen zijn al gestart met het zelf aanbieden van kinderopvang en het ontwikkelen van IKC's. Zowel vanuit een kwantitatieve, formatieve noodzaak als vanuit een kwalitatief, pedagogisch perspectief.

"Een andere trend is de doorontwikkeling van kindcentra. Een grote organisatie op het gebied van Kinderopvang wordt samengevoegd met Aves, waardoor er 12 Kindcentra extra bijkomen bij de organisatie." (Aves)

"De IKC ontwikkeling (gericht op kinderen van 0 tot 12 jaar) zet door. Dat is echt de toekomst. Dat is ook de visie van Florion: de ontwikkeling van kinderen begint bij 0 jaar. De hoofdletter I van integraal wordt hierbij onderstreept. Florion werkt in dit kader nauw samen met de kinderopvang. Het streven is om uiteindelijk alle scholen te laten opgaan in een IKC." (Florion)

"Ook de IKC (door)ontwikkeling is een thema dat steeds meer op tafel komt. Het is zoeken naar de toegevoegde waarde." (Veluwe Onderwijsgroep)

"Opvang en onderwijs wordt meer en meer geïntegreerd. Gaan naar ondersteuning van kinderen in de leeftijdscategorie 0-13 jaar." (IJsselrijk)

Ook in de kinderopvang nemen de professionalisering en de focus op kwaliteit toe.

"Ook binnen de kinderopvang zijn veel ontwikkelingen gaande rond kwaliteit. Er worden steeds hogere kwaliteitseisen gesteld aan medewerkers in de kinderopvang. Daarmee komen ook thema's als 'persoonsvorming' en 'socialisatie' steeds meer aan de orde." (Landstede Groep)

Interprofessioneel samenwerken wordt steeds belangrijker, bijvoorbeeld samenwerking met verschillende disciplines als jeugdhulp en sociaal maatschappelijk werk. Brugfunctionarissen spelen hier een belangrijke rol in, gericht op meer preventief werken in plaats van curatief.

"Interprofessioneel samenwerken binnen de gehele onderwijskolom (van mbo2 tot en met hbo 6) wordt steeds belangrijker." (Landstede Groep)

"Een trend is dat meer wordt samengewerkt met verschillende disciplines als jeugdhulp en sociaal maatschappelijk werk. Brugfunctionarissen spelen hier een belangrijke rol in, gericht op meer preventief werken in plaats van curatief." (Usselrijk)

1.3.2 Associate degree DEP

Zoals blijkt uit de gesprekken, neemt de vraag naar voltijd Ad DEP'ers over de gehele linie toe. Er worden in het onderwijs al veel onderwijs-assistenten ingezet. Zij zijn breed opgeleid. In de opleiding tot onderwijsassistent krijgt het onderdeel didactiseren niet voldoende aandacht. Scholen ervaren een hiaat in kennis daar waar het didactische kennis en vaardigheden betreft. Dit aspect krijgt juist in de Ad DEP veel aandacht en werkt toe naar een toegeruste medewerker die lessen kan opbouwen en geven aan groepen en individuen.

De toenemende vraag naar Ad'ers DEP wordt mede veroorzaakt door de (naderende grote) lerarentekorten, waardoor gezocht wordt naar nieuwe organisatievormen van het onderwijs (bijvoorbeeld 'team gericht werken' en het samenvoegen van groepen).

In de interviews is gevraagd in hoeverre de Associate degree DEP tegemoetkomt aan de beschreven trends en arbeidsmarktbehoeften. Uit de gesprekken komt een duidelijke vraag naar deze Ad naar voren. Daarbij worden kwalitatieve argumenten genoemd in relatie tot de trends en ontwikkelingen.

"In het kader van de eerder beschreven trends en ontwikkelingen zijn juist ook een voltijd Ad PEP en Ad DEP wenselijk en nodig (...) Ook zullen een voltijd Ad PEP en Ad DEP bijdragen aan de benodigde flexibiliteit. De Ad PEP en Ad DEP spelen ook een belangrijke rol bij het interprofessioneel over de sectoren heen werken." (Landstede Groep)

"Toch zijn er binnen (de ontwikkelingen in) het segment van het speciaal onderwijs wel mogelijke aanknopingspunten, vooral voor de Ad DEP. Daar is vooral behoefte aan didactische ondersteuning." (OOZ)

"Positief over deze Ad in voltijd. Deze komt tegemoet aan de hierboven beschreven trends en ontwikkelingen." (PCPO)

"Ook de Ad DEP kan interessant zijn voor de Veluwe Onderwijsgroep, met name waar het gaat om het mogelijk werken met combinatiegroepen." (Veluwe Onderwijsgroep)

In verschillende interviews wordt benadrukt dat er naast de reeds bestaande deeltijd Ad DEP zeker ook behoefte aan en ruimte voor een voltijd Ad DEP is.

"Bij Florion volgen momenteel 10 tot 12 medewerkers de Ad DEP in deeltijd. Ad DEP-ers worden ingezet in de bovenbouw. Het is goed dat er, naast de deeltijd Ad DEP, ook een voltijd Ad DEP komt." (Florion)

Ook wordt de vraag naar een voltijd Ad DEP expliciet gerelateerd aan de toenemende lerarentekorten.

"Komende jaren is gericht op aantrekken van leraren. Dat blijft de hoofdmoot. Echter zijn de mogelijke aantallen instroom Ad DEP en Ad PEP veel groter dan instroom van leraren. Daardoor zal de vraag naar deze Ad'ers toenemen." (Aves)

"Door het verwachte lerarentekort komt de Ad' er in beeld. De organisatiestructuur gaat wijzigen, waardoor de Ad'er een plek krijgt en diens rol verstevigd wordt." (Verion)

"Er komen steeds meer nieuwe vormen van (het organiseren van) onderwijs. Dit wordt mede bepaald door de aankomende lerarentekorten, die over twee jaar ook in deze regio volop aan de orde zullen zijn. Daarop wordt nu geanticipeerd. Zo worden er groepen samengevoegd en wordt er steeds meer gebruik gemaakt van de inzet van onderwijsassistenten en leraar ondersteuners." (PCBO)

1.3.3 Doelgroepen en functies in relatie tot de Associate degree opleiding DEP

In de gesprekken geven respondenten aan ook duidelijke beelden te hebben bij de doelgroepen en de functies, die goed passen bij deze Ad.

"De DEP'er wordt ingezet in het kindcentrum en als onderwijsassistent (...) De DEP'er draait mee in het team, kan uitval opvangen, is onderdeel van organisatieaanpassing naar niet meer 1 leraar, 1 klas

(...) Functienamen voor de Ad-opleiding DEP is leraar ondersteuner, onderwijsassistent." (Aves)

"Voordeel van voltijd is ook, dat je dan een meer homogene doelgroep hebt (ambitieuze mbo 4 afstudeerders), die nog meer beslagen ten ijs op de arbeidsmarkt komt. De doelgroep voor een deeltijdopleiding is toch altijd meer divers (van te junior tot 'volwassen') en daardoor wisselend goed inzetbaar." (Florion)

"Hier is zeker een goede doelgroep voor: ambitieuze mbo'ers die een stap willen zetten (maar waarvoor een directe stap richting hbo-bachelor te veel is). Dit zal ook de uitval (mbo > hbo) reduceren." (Landstede Groep)

"Ad DEP onderwijsassistent staat tussen de leerkrachten. Is de professional, begeleider van kinderen. Ad'ers zijn ook de leerkrachtondersteuners, nemen soms de zorg voor een hele groep op zich, maar hebben geen eindverantwoordelijkheid." (De Meent)

Hieronder volgt een overzicht van de interviews expliciet genoemde functies;

- Leerkrachtondersteuner
- Ondersteuner
- Onderwijsassistent

De opleiding voegt hierbij op basis van de eigen ervaringen en informatie van de huidige deeltijdstudenten, de volgende functietitels aan toe:

- Leerlingbegeleider
- BSO-medewerker
- Pedagogisch professional (als de studenten al een afgeronde mbo-4 opleiding onderwijsassistent of pedagogisch medewerker hebben) of een korte extra scholing willen volgen
- NT2-begeleider

1.3.4 Beroepsprofiel

'Je bent een professional die oog heeft voor de uniciteit van het kind en de jongere, je collega en de wereld. Je bent in staat om situaties te creëren waarin leren, ontwikkelen en groei centraal staat. Nieuwsgierigheid, omgaan met onzekerheid, een onderzoekende houding en creativiteit zijn vaardigheden die jij als didactisch educatief professional inzet om formele en informele leersituaties te ontwerpen, uit te voeren en te evalueren. Je doet dit in samenspraak met professionals in een interprofessionele omgeving. Je hebt een kritische beroepshouding, en stelt vragen. Je realiseert je dat je werkt in een zich veranderende context en hebt oog voor innovatie. Je gebruikt dit om ontwikkelingskansen voor het kind en de jongere optimaal neer te zetten. Je hebt een rugzak vol met diverse didactische kennis en inzichten voor de verschillende ontwikkelingsgebieden en leeromgevingen. Je kunt daarbij werken vanuit de mogelijkheden van digitale verbondenheid onafhankelijk van de context. Je handelt vanuit visie. Je bent in staat om doorlopende leer- en ontwikkelingslijnen te vertalen naar jouw praktijk. Je draait je hand er niet voor om, samen met andere professionals, na te denken over didactiek die zowel voor groepen, een specifieke groep of het individuele kind of jongere werkt. Je baseert je daarbij op verschillende bronnen. Je blijft op de hoogte van de nieuwste pedagogische en didactische ontwikkelingen en past je visie indien nodig aan. Jij staat midden in de samenleving. Je groeit door als persoonlijk professional in samenwerking met kinderen, jongeren, ouders, professionals en overige betrokkenen voor een te realiseren uitkomst in een duurzame samenleving.'

2. Afstemming en samenwerking

Hogeschool Viaa hecht grote waarde aan een zorgvuldige afstemming met andere hogescholen bij de ontwikkeling en positionering van nieuwe opleidingen. Waar mogelijk en passend wordt de samenwerking met andere hogescholen actief opgezocht. In het licht hiervan trekken Hogeschool KPZ en Hogeschool Viaa gezamenlijk op in dit macrodoelmatigheidsonderzoek. Hogeschool Viaa heeft in dit proces ingezet op een vroegtijdige afstemming en vooraankondiging op de site van het CDHO. In dit hoofdstuk wordt toegelicht op welke wijze en met wie afstemming heeft plaatsgevonden.

2.1 Individuele en regionale afstemming

Allereerst heeft er contact plaatsgevonden binnen bestaande samenwerkingsverbanden waarmee Hogeschool Viaa in de regio samenwerkt en in enkele gevallen zijn hogescholen rechtstreeks benaderd.

Hogeschool Windesheim en Saxion Hogeschool

Beide hogescholen zijn regionale partners van Viaa; vandaar dat Viaa met beide hogescholen al vroegtijdig bestuurlijk overleg heeft gevoerd. De uitkomst van deze overleggen is dat bestuurders van beide hogescholen geen negatieve zienswijze indienen.

ZEG verband (bijlage 2)

Gesprekspartners: (Vertegenwoordigers van CHE, Viaa en Driestar Educatief.)

Datum: 25 juni 2025

Samenvatting:

Het ZEG overleg vindt plaats tussen leden van het netwerk van de Hogeschool Viaa, de CHE en de Driestar. In dit overleg is gemeld dat Viaa de verkenning naar een voltijd-variant van een Ad DEP opleiding is gestart.

Stuurgroep Oost Werkt (bijlage 3)

Gesprekspartners [REDACTED]

Datum: 26 juni 2025

Samenvatting:

Op 26 juni 2025 is ons voornemen ook gemeld in de stuurgroep Oost Werkt. Hiertegen is geen bezwaar ingebracht door de bestuurders van Hogeschool Saxion en Windesheim.

Radiant bestuurders & Radiant MT (bijlage 4 en 5)

Gesprekspartners: (Vertegenwoordigers van aangesloten hogescholen: Driestar, Thomas More, KPZ, iPabo, Viaa, Iselinge, Marnix Academie en Kempel.

Datum: 1 juli 2025 en 10 september 2025

Samenvatting:

Op 10 september 2025 is binnen het samenwerkingsverband van Radiant ook aangekondigd dat Viaa en KPZ voornemens zijn om samen de voltijdsvariant van de Ad-opleidingen DEP en PEP aan te bieden. Geen van de aanwezige collega's heeft bezwaren tegen het starten van deze opleiding bij Viaa.

Landelijk Overleg Ad-opleidingen in Zorg, Welzijn en Educatie (LAdO ZWE) (bijlage 6)

Gesprekspartners: Vertegenwoordigers LAdO-ZW

Datum: 6 februari 2026 en 26 september 2025

Samenvatting:

Op 6 februari heeft Viaa gemeld dat zij samen met KPZ-voltijdvarianten aanvraagt voor Ad DEP en Ad PEP. Via dit gremium is ook Hogeschool Utrecht geïnformeerd over ons voornemen. Hiertegen is geen bezwaar ingebracht door vertegenwoordigers van Hogeschool Utrecht.

2.2 VH Afstemmingstafels

Binnen de vereniging van hogescholen (VH) zijn gedragsafspraken gemaakt rondom portfoliomanagement met als doel om rust te creëren en voor zo ver als mogelijk consensus te realiseren. Binnen de afstemmingstafel Oost-Nederland én de landelijke afstemmingstafel educatieve opleidingen is ons initiatief besproken. Uitkomst van beide afstemmingstafels is dat geen van de deelnemende bestuurders een negatieve zienswijze zal indienen tegen onze aanvraag.

2.3 Reactie Hogeschool Viaa

Viaa heeft actief contact gezocht met verwante hogescholen waarmee zij structureel samenwerkt. Ook is het voornemen in de afstemmingstafels besproken. Het resultaat dat geen enkele bestuurder een zienswijze zal indienen stemt Viaa dan ook zeer tevreden.

3. Analyse bestand aanbod

In dit hoofdstuk analyseert Hogeschool Viaa het bestaande aanbod van Ad-opleidingen DEP en aanverwante opleidingen.

3.1 Instroom (aan-)verwante Ad-opleidingen

De Ad Didactisch Educatief Professional wordt als voltijdvorm momenteel alleen aangeboden door de Hogeschool Utrecht en heeft een stabiele instroom.

Tabel 1: Instroom voltijd Ad Didactisch Educatief Professional

instroom per vestiging

Druk op het plusje naast de kolomnaam voor meer detail.

hogeschool		2024	2025
hs. utrecht	+	22	21
totaal		22	21

De deeltijdvorm van de Ad DEP wordt aangeboden door Viaa, Iselinge hogeschool en NHL Stenden. In onderstaande tabel worden de instroomcijfers getoond.

Tabel 2: Instroom deeltijd Ad Didactisch Educatief Professional

instroom per vestiging

Druk op het plusje naast de kolomnaam voor meer detail.

hogeschool	2020	2021	2022	2023	2024	2025
hs. viaa			15	65	53	42
iselinge hs.						6
nhl stenden hs.	50	77	70	73	68	120
totaal	50	77	85	138	121	168

Een andere zijdelings verwante opleiding is de Ad Educatief Professional Beroepsonderwijs (aangeboden door vier instellingen). Deze Ad leidt op tot een hbo-gekwalficeerde onderwijsondersteuner zoals (technisch) instructeur of praktijkbegeleider in het mbo, vmbo of bedrijfsopleidingen en kent dus een andere focus dan de Ad DEP. In onderstaande tabel worden de instroomcijfers per variant getoond. De voltijdvariant laat een forse groei zien; de deeltijdvorm lijkt zich te stabiliseren

Tabel 3: Instroom voltijdopleiding Ad Educatief Professional Beroepsonderwijs

instroom per vestiging

Druk op het plusje naast de kolomnaam voor meer detail.

hogeschool	2022	2023	2024	2025
hs. rotterdam		27	22	35
hs. van amsterdam	< 5	16	7	14
totaal	< 5	43	29	49

Tabel 4: Instroom deeltijdopleiding Ad Educatief Professional Beroepsonderwijs

instroom per vestiging

Druk op het plusje naast de kolomnaam voor meer detail.

hogeschool	2020	2021	2022	2023	2024	2025
aeres hs.	16	30	19	31	15	19
chr. hs. windesheim		21	27	18	35	17
hs. rotterdam	13	20	9	22	26	21
hs. van amsterdam	14	7	5	7	8	10
totaal	43	78	60	78	84	67

Een andere zijdelings verwante opleiding is de Ad Pedagogisch Educatief Professional. Deze opleiding leidt op voor taken en rollen die gericht zijn op pedagogische ondersteuning en begeleiding, en niet op het didactische deel. De voltijdvorm van de Ad Pedagogisch Educatief Professional wordt aangeboden door zes hogescholen en kent een stabiele en groeiende instroom:

Tabel 5: Instroom voltijd Ad Pedagogisch Educatief Professional

instroom per vestiging

Druk op het plusje naast de kolomnaam voor meer detail.

hogeschool	2020	2021	2022	2023	2024	2025
fontys hs.						54
hanzehogeschool groningen						59
hs. ipabo amsterdam alkmaar	29	21	23	26	35	62
hs. rotterdam	79	71	84	92	95	114
hz university of applied sciences						32
saxion hs.				67	97	90
totaal	108	92	107	185	227	411

De deeltijdvorm van de Ad PEP wordt aangeboden door veertien hogescholen en kent tot 2023 een stijgende instroom. De instroom in 2024 en 2025 vlakt bij 6 van de 14 scholen wat af, maar is over de jaren gezien alleen maar gegroeid. In onderstaande tabel worden de instroomcijfers getoond. Overigens: de Ad PEP van Windesheim wordt alleen aangeboden in Almere en niet in Zwolle en speelt daardoor voor de bepaling van doelmatigheid voor deze aanvraag geen rol.

Tabel 6: Instroom deeltijd Ad Pedagogisch Educatief

Professional

instroom per vestiging

Druk op het plusje naast de kolomnaam voor meer detail.

hogeschool	2020	2021	2022	2023	2024	2025
chr. hs. ede	22	31	41	51	54	33
chr. hs. windesheim	25	91	69	66	60	70
driestar educatief	44	50	51	60	49	44
fontys hs.	173	156	138	173	136	134
hanzehogeschool groningen	26	29	24	26	14	32
hs. inholland		128	158	219	196	166
hs. ipabo amsterdam alkmaar	59	55	68	89	76	98
hs. kpz	97	74	46	77	72	75
hs. rotterdam	30	34	44	55	97	64
hs. van arnhem en nijmegen	29	50	60	73	67	69
hz university of applied sciences	41	58	42	50	38	49
iselinghe hs.	35	34	42	64	49	42
marmix academie		36	63	66	92	94
saxion hs.	16	28	34	39	23	24
totaal	597	854	880	1.108	1.023	994

3.2 Conclusie

In dit hoofdstuk is aangetoond dat er ruimte is voor een voltijd variant van de Ad-opleiding DEP.

4. Geschatte instroom in de nieuwe opleiding

4.1 Resultaten uit de enquête

Om de instroom van de Ad-opleiding DEP in te kunnen schatten, is een enquête afgenomen onder mbo-4 studenten en onder scholieren in de bovenbouw van HAVO en VWO.

4.2 Geschatte instroom in de voltijdopleiding

De vragenlijst is ingevuld door **105 mbo-4 studenten en havisten van** Van der Capellen, Lassus Campus, Thomas a Kempis College, Hoornbeeck College, Landstede MBO, Carmel College Salland, Menso Alting Zwolle, Ichthus College en Deltion college. De mbo-4 studenten volgen de opleidingen Onderwijsassistent, Gespecialiseerd pedagogisch medewerker, Pedagogisch medewerker of Onderwijs en Opvoeding.

Van de studenten en scholieren geeft 3% (3 scholieren/ studenten) aan 'zeker' deze opleiding te willen doen, 33% (32 scholieren/ studenten) 'misschien wel'⁴. Tellen we de twijfelaars voor een kwart mee⁵, dan volgt dat **circa 11% (11)** van de studenten/scholieren interesse heeft voor deze opleiding.

Mbo-studenten

Op de website van SBB kan een BI-applicatie worden geraadpleegd met informatie over mbo-4 studenten⁶. We hebben gezocht naar het totaal aantal gediplomeerden in het studiejaar 2024 – 2025 van niveau 4 opleidingen die een logische instroom voor de Ad-opleiding DEP zouden kunnen zijn, te weten Onderwijsassistent en Gespecialiseerd pedagogisch medewerker. Hierbij richten wij ons alleen op de volgende regio('s) die bediend worden door Viaa: Drenthe, Flevoland, Regio Zwolle en Twente. Onderstaand overzicht is het resultaat, waarbij wel aangegeven dient te worden dat het voedingsgebied van de ROC's niet gelijk is aan het voedingsgebied van hogescholen.

Tabel 7 Gediplomeerden in het studiejaar 2024 – 2025 relevante mbo-4 opleidingen

Kwalificatie	Instelling	BBL	BOL	Totaal
25698 - Onderwijsassistent	Drenthe College Terra	5	116	121
25698 - Onderwijsassistent	Landstede	11	161	172
25698 - Onderwijsassistent	ROC Deltion College	1	96	97
25698 - Onderwijsassistent	ROC Flevoland	4	39	43
25698 - Onderwijsassistent	ROC van Twente	6	110	116
25697 - Gespecialiseerd pedagogisch medewerker	Drenthe College Terra	60	52	112
25697 - Gespecialiseerd pedagogisch medewerker	Landstede	62	86	148
25697 - Gespecialiseerd pedagogisch medewerker	ROC Deltion College	26	39	65
25697 - Gespecialiseerd pedagogisch medewerker	ROC Flevoland	62	31	93
25697 - Gespecialiseerd pedagogisch medewerker	ROC van Twente	28	80	108
Totaal:		265	810	1075

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat in de door Viaa bediende regio's in studiejaar 2024 - 2025 1.075 mbo-4 studenten zijn afgestudeerd. Als indachtig de steekproef hier ook 11% belangstelling heeft voor een voltijdse Ad-DEP opleiding, betekent dit alleen vanuit het mbo al een potentiële instroom van ruim 118 studenten.

4.3 Conclusie

Uit ons onderzoek is gebleken dat de Ad-opleiding Didactisch Educatief Professionaal voldoende instroom kan verwachten. Het onderzoek dat is uitgevoerd onder een steekproef van de potentiële instroompopulatie, laat zien dat 11% van deze studenten interesse heeft voor een Ad-opleiding DEP. Vertalen we dat alleen naar mbo-studenten en laten we havisten achterwege, dan kan Viaa rekenen op de belangstelling van 11 (eigen enquête) + 118 (op basis van uitstroom potentiële doelgroep) = 129 studenten. Hogeschool Viaa kan er derhalve van uitgaan dat zij kan starten met een klas van 25 studenten.

⁴ Zie pagina 28 van het doelmatigheidsonderzoek (bijlage 1)

⁵ We tellen de twijfelaars voor een kwart mee omdat we ervan uitgaan dat 25% van deze twijfelaars interesse heeft voor deze opleiding; een rekenmethode die in eerdere doelmatigheidsaanvragen gehonoreerd is.

⁶

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrJm9iZWMyY2QvZTUzIjBhNy00NGNmLTNmYWQvNDE4MDdlZGMzOTYyY2QvZTUzIj00YjY3YzRmLTU3YmU0NGQ3OC1iNzk4LWQ3NiUwN2I2NTBINSIsImMiOi9>

5 Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte

De behoefte op de arbeidsmarkt wordt in deze aanvraag onderbouwd aan de hand van gegevens van ROA/AIS, UWV en andere arbeidsmarktbronnen (de algemene arbeidsmarktbehoefte) en aan de hand van het doelmatigheidsonderzoek (de specifieke arbeidsmarktbehoefte).

5.1 Algemene arbeidsmarktbehoefte

5.1.1 Researchcentrum voor Onderwijs & Arbeidsmarkt

In de meest recente arbeidsmarkt prognoses van Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA/AIS) wordt een beeld geschetst van de huidige en op middellange termijn te verwachten arbeidsmarktontwikkelingen.

Hieronder worden de gegevens gepresenteerd van de voor de Ad DEP relevante opleidingstype. (Bron: ROA/AIS, september 2026). Het opleidingstype bachelor onderwijskunde is van toepassing omdat hierin de Ad DEP en de verwante opleiding zoals de Ad Pedagogisch Educatief Professional zijn opgenomen.

Landelijke arbeidsmarktsituatie Opleidingstype

ROA typeert de vooruitzichten in 2030 voor afgestudeerden van dit opleidingstype voor Nederland als geheel als matig en verwacht daarmee enige knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening.

Tabel 8 Arbeidsmarktinformatie Opleidingstype bachelor onderwijskunde, Nederland

Opleidings type ⁷	Verwach te uitbreidi ngs- vraag tot 2030	Verwac hte vervang ings- vraag tot 2030	Verwach te baanope ningen tot 2030	Verwach te instroo m school- verlaters tot 2030	ITA toekoms tige arbeids markt situatie in 2030
Bachelor – onderwijsk unde Nederland	1.500 (0,5% per jaar)	8.800 (2,6% per jaar)	10.300 (3% per jaar)	17.800 (4,9% per jaar)	Matig (1,15)

⁷ ROA/AIS, september 2026

⁸ ROA/AIS, september 2026

Regionale arbeidsmarktsituatie Opleidingstype

De regionale situatie geeft een gelijk beeld: ROA verwacht een matige toekomstige arbeidsmarktsituatie voor afgestudeerden van deze Ad-opleiding.

Tabel 9 Arbeidsmarktinformatie Opleidingstype bachelor onderwijskunde, regio Zwolle

Opleiding stype ⁸	Verwachte uitbreidings- vraag tot 2030	Verwachte vervangin gs-vraag tot 2030	Verwachte instroom school- verlaters tot 2030	ITA toekom- stige arbeids- markt situatie in 2030
Bachelor – onderwijs Regio Zwolle	0,2%	2,4%	3,9%	Matig (1,09)

Landelijke arbeidsmarktsituatie beroepsgroep

De prognose die ROA geeft over de arbeidsmarktsituatie voor de beroepsgroepen ‘(pedagogisch) medewerkers kinderopvang’ en ‘onderwijsassistenten’ is specifiek gericht op onderhavige aanvraag. Afgestudeerde Ad’ers DEP worden ingezet in beide beroepen.

Tabel 10 Arbeidsmarktinformatie beroepsgroepen (Pedagogisch) medewerkers kinderopvang en onderwijsassistenten, Nederland

Beroepsgroep ⁹	Verwachte uitbreidings vraag tot 2030	Verwachte vervanging svraag tot 2030	Verwachte baanopening en tot 2030	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2030
(Pedagogisch) medewerkers kinderopvang	7.900 (1% per jaar)	14.100 (1,7% per jaar)	22.000 (2,6% per jaar)	Vrijwel geen (0,863)
Onderwijs- assistenten	5.300 (1,5% per jaar)	5.900 (1,7% per jaar)	11.300 (3,1% per jaar)	Groot (0,817)

ROA constateert vrijwel geen knelpunten in de beroepsgroep (pedagogisch) medewerkers kinderopvang en grote knelpunten in de beroepsgroep onderwijsassistenten.

ROA/AIS geeft daarmee aan dat er een regionale arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van deze Ad-opleiding is en dat de huidige arbeidsmarktsituatie en de verwachte arbeidsmarktontwikkeling van het beroep van

⁹ ROA/AIS, september 2026

(pedagogisch) medewerkers kinderopvang en met name onderwijsassistenten krap is en blijft. Ook de nieuwe organisatievormen binnen regulier basisonderwijs waarmee al breed wordt geëxperimenteerd dragen bij aan verzwaarde eisen aan onderwijsassistenten. Daarmee onderstreept ROA/AIS dat er een behoefte bestaat aan een voltijdse Ad-opleiding DEP.

5.1.2 UWV kansrijke beroepen

UWV bedoelt met “kansrijke beroepen” beroepen waarin je momenteel goede kansen hebt om (snel) werk te vinden¹⁰. Het aantal vacatures in dat beroep is groter dan het aantal werkzoekenden dat dat werk wil of kan doen.

UWV verwacht dat die goede baankansen niet alleen nu, maar ook op korte/middellange termijn blijven bestaan. Afgestudeerde Ad DEP'ers kunnen aan de slag in een kansrijk beroep zoals (Pedagogisch) medewerker kinderopvang, zie tabel 16. Vooral als de Ad'er een vooropleiding mbo-4 Onderwijsassistent heeft gevolgd, geeft de Ad DEP deze studenten ruime arbeidsmarkt mogelijkheden in kinderopvang en BSO. Nieuwe organisatievormen in onder andere de Integraal Kindcentra zorgen voor hogere verwachtingen en inhoudelijke eisen aan de deze professionals. Inhoud die de Ad DEP hen meegeeft. Dat sterkt de bevestiging van een algemene arbeidsmarktbehoefte voor afgestudeerden van deze Ad.

Tabel 11: UWV kansrijke beroepen

Onderwijs - pedagogisch	
Middelbaar beroepsniveau / gespecialiseerd vakmanschap	
• Zweminstructeurs ³	ⓘ
• Fitnessinstructeurs ⁴	ⓘ
• (Pedagogisch) medewerkers kinderopvang	ⓘ
• Technisch onderwijsassistenten (TOA)	ⓘ
Hoger / wetenschappelijk beroepsniveau	
• Leerkrachten basisonderwijs	ⓘ
• Leerkrachten speciaal onderwijs en RT	ⓘ
• Docenten lichamelijke opvoeding	ⓘ
• Docenten vo / mbo taalkundige vakken	ⓘ
• Docenten vo / mbo exacte vakken	ⓘ
• Docenten vo / mbo economische vakken	ⓘ
• Docenten vo maatschappelijke vakken	ⓘ
• Docenten vo cultuur en kunstvakken	ⓘ
• Vakdocenten beroeps onderwijs techniek ⁵	ⓘ
• Vakdocenten beroeps onderwijs verpleegkunde / verzorging	ⓘ
• NT2 docenten (mits in bezit van 2e graads onderwijsbevoegdheid) ⁶	ⓘ
• Managers kinderdagverblijven	ⓘ
• Directeuren / schoolleiders basis- en speciaal onderwijs	ⓘ
• Directeuren en managers voortgezet onderwijs en mbo	ⓘ
• Docenten hbo / wo wis- en natuurkunde, techniek en ICT	ⓘ
• Docenten hbo / wo economie en recht	ⓘ

5.1.3 UWV Regio in beeld

Een blik op de regionale situatie in de door Viaa bediende regio Zwolle laat ook een duidelijk krapte zien. 'Sectoren die maatschappelijk én economisch van groot belang zijn kampen met personeelstekorten. Denk aan zorg, onderwijs, kinderopvang en veiligheid,...'¹¹. UWV geeft aan dat er in Zwolle nog steeds een krappe arbeidsmarkt is voor cruciale publieke sectoren zorg &

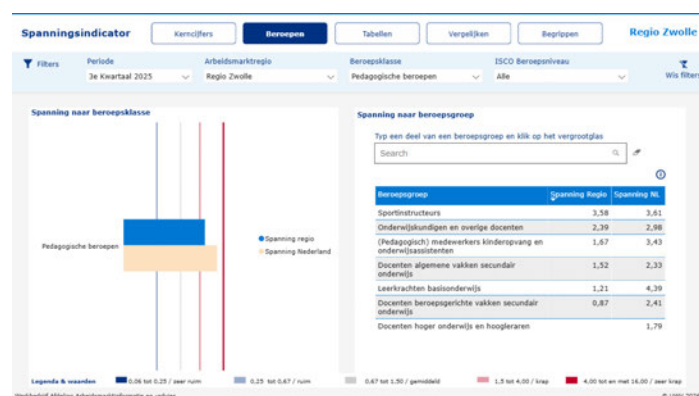
welzijn, openbaar bestuur en onderwijs: 'nog krappere dan gemiddeld over alle beroepen samen'. Voorbeelden van deze beroepsgroepen zijn onder andere leerkrachten basisonderwijs. De Ad DEP leidt hier niet direct voor op, maar vormt wel een oplossing om de druk op onderwijs te verlichten.

Het personeelstekort in de kinderopvang blijft groot, nam de afgelopen jaren toe en groeit tot 2034 door. Punt van zorg hierbij is de extra druk op de branche als de kabinetsplannen doorgaan om kinderopvang (bijna) gratis te maken¹². UWV meldt: 'Door het oplopende tekort zullen meer ouders op een wachtlijst komen te staan. Ook kan hierdoor het aandeel ouders toenemen dat minder uren werkt of op andere tijden dan gewenst, omdat zij geen opvang kunnen krijgen.' Afgestudeerden van een voltijdsopleiding Ad DEP helpen om het personeelstekort in de kinderopvang te bestrijden.

5.1.4 UWV Spanningsindicator

De spanningsindicator van UWV toont een krappe arbeidsmarkt voor Pedagogische beroepen. Hieronder vallen functies waar de Ad DEP voor opleidt, waaronder Pedagogisch medewerkers kinderopvang en onderwijsassistenten.

Figuur 1 UWV Spanningsindicator Zwolle Pedagogische beroepen.¹³

5.1.5 Overige bronnen die de algemene arbeidsmarktbehoefte van de voltijdsopleiding Ad DEP aantonen.

Er is een groot aantal bronnen dat de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden Ad'ers DEP aantoont. Onderstaande bronnen bevestigen de arbeidsmarktbehoefte waar afgestudeerde Ad'ers een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van de personeelstekorten in de kinderopvang en binnen onderwijs.

¹⁰ <https://www.uwv.nl/assets-kai/files/fd4a3668-c7e4-4344-816f-c1406286d50c/rapportage-kansrijke-beroepen-2025-2026-def.pdf> p.10

¹¹ Zie bijlage 7: Regio in Beeld Zwolle 2025 - 2026, p. 4.

¹² Zie bijlage 7: Regio in Beeld Zwolle 2025 – 2026, p. 9.

¹³ <https://www.uwv.nl/nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/dashboard-spanningsindicator>

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord 2026-2030 'Aan de slag, Bouwen aan een beter Nederland' wordt gesteld dat

*'We gaan ongewijzigd door met bijna gratis kinderopvang voor werkende ouders. Met het afschaffen van de grootste toeslag nemen we de grootste onzekerheid in de portemonnee van werkende ouders weg.'*¹⁴

Dit leidt direct tot een grotere vraag naar afgestudeerde Ad'ers DEP.

Samenwerking met UWV

Viaa en het UWV-werkgeversservicepunt Zwolle opereren binnen dezelfde regionale samenwerkingsstructuren in Zwolle. Vanaf schooljaar 2024-2025 is Viaa op uitnodiging van het UWV betrokken bij het organiseren van netwerkbijeenkomsten voor werkzoekenden in de kinderopvang¹⁵. De regionale nood is dermate hoog dat Viaa hierbij samenwerkt met regionale partners als UWV, ROC Menso Alting en vele kinderopvangorganisaties.

Prognosemodel zorg en welzijn

De vraag naar pedagogische professionals en BSO-medewerkers zal de komende jaren verder stijgen. Het arbeidsmarkttekort in de kinderopvangbranche neemt toe van 6.900 personen in 2025 tot 27.000 personen in 2035. Bij de bepaling van dit tekort is gecorrigeerd door de minimale vacaturegraad. In het Beleidsscenario stijgt het tekort in 2035 tot 34.800 (na correctie voor de minimale vacaturegraad)¹⁶.

Erkenning door arbeidsmarktfonds FCB

Vanuit een directe vraag vanuit de kinderopvang om ook daar te werken met professionals met didactische kwaliteiten hebben we contact gezocht met arbeidsmarktfonds FCB. De afgestudeerden van de Ad-opleiding DEP beschikken over de branche-erkende scholing pedagogiek 0-13 jaar welke noodzakelijk is om te mogen werken in de kinderopvang. Hiervoor heeft Viaa afstemming gezocht met het Arbeidsmarktfonds FCB. Dit 'Fonds Collectieve Belangen' controleert onder andere de afspraken die zijn gemaakt in de CAO voor Kinderopvang aangaande de eisen die aan kinderopvangmedewerkers worden gesteld. Zo levert Viaa met een voltijdsopleiding Ad DEP ook een bijdrage

aan het verlichten van de arbeidsmarktkrapte in de kinderopvang.

Brancheorganisatie Kinderopvang

Brancheorganisatie voor Kinderopvang heeft berekend dat, als het nieuwe beleid (bijna gratis kinderopvang) wordt doorgezet, het tekort aan medewerkers in de kinderopvang zal oplopen van 7000 eind 2022 tot 32.500 in 2032. Zonder nieuw beleid zal het tekort in 2032 zijn verdubbeld. Deze cijfers zijn afkomstig van ABF Research.

Zij geeft aan dat het personeelstekort in 2031 29.000 is bij 95% vergoeding kinderopvang door de overheid¹⁷.

Kinderopvang werkt!

De nieuwste arbeidsmarktpeiling van november 2025 laat zien dat de daling van personeelstekorten tot stilstand is gekomen. Na twee jaar waarin de tekorten voorzichtig afnamen, blijven ze nu op een hoog niveau hangen. Dat betekent dat de druk op kinderopvangorganisaties onverminderd groot blijft¹⁸.

Arbeidsmarktanalyse primair onderwijs 2025

De arbeidsmarkt in het primair onderwijs staat nog steeds onder druk. Het lerarentekort is in 2024 ongeveer 7.730 fte (fulltime equivalent, een voltijdsbaan) (8,1% van de werkgelegenheid). Bovendien is er een sterke toename van de openstaande vacatures: in de afgelopen tien jaar is het aantal openstaande vacatures van 2.800 in 2014 ten opzichte van 500 in 2015.¹⁹ Het aantal onderwijsondersteuners en leraren in opleiding is sterk gestegen, het aantal schoolleiders is licht gestegen en het aantal leraren is licht gedaald: meer banen worden ingevuld door onderwijsondersteunend personeel (oop'ers) en leraren in opleiding. Tussen 2020 en 2024 is dit toegenomen van 27.770 fte naar 35.790 fte (29%).

Deze ontwikkelingen worden ook in de publicatie over 2026 bevestigd²⁰:

- De personeelssamenstelling verandert: het aantal fte oop'ers, leraren in opleiding en schoolleiders nam de afgelopen jaren toe, terwijl het aantal fte leraren afnam.

We zien daarmee een belangrijke en structurele verschuiving in de personeelsopbouw: minder leraren, meer ondersteuners. Onderzoek van DUO Onderwijsonderzoek & Advies (Rapportage Onderzoek

¹⁴ <https://www.kabinetformatie2025.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2026/01/30/aan-de-slag---coalitieakkoord-2026-2030/coalitieakkoord-d66-vvd-cda.pdf#page=44>

¹⁵ Zie bijlage 8: Samenwerking UWV WSP Zwolle met Viaa, april 2026

¹⁶ <https://prognosemodelzw.nl/dashboard/stories-dashboard/kinderopvang--ko->

¹⁷ <https://abfresearch.nl/publicaties/personeelstekorten-kinderopvang/>

¹⁸ <https://www.kinderopvang-werkt.nl/werkgevers/arbeidsmarktpeiling-kinderopvang-november-2025>

¹⁹ Zie bijlage 9: Arbeidsmarktplatform Primair Onderwijs: Arbeidsmarktanalyse PO 2025, p.34

²⁰ Zie

https://arbeidsmarktplatformpo.nl/nieuws/arbeidsmarktanalyse-primair-onderwijs-2026-meer-jonge-en-oudere-medewerkers-in-het-po/?utm_source=Laposta&utm_campaign=Nieuwsbrief+september+2026&utm_medium=email

Werkdrukmiddelen. Utrecht: 2019)²¹ wees al uit dat de belangrijkste reden voor de inzet van ondersteuners in het primair onderwijs is het ontlasten van leraren. Dit werd bevestigd door het onderzoek van Kurver & Driessen ('Onderwijsassistenten') uit 2018²². Ondersteuners in het primair onderwijs richten zich in de eerste plaats op het ondersteunen en (extra) begeleiden van (zorg-)leerlingen (93%). Verder worden zij met name ingezet voor de begeleiding van kleine groepjes leerlingen buiten de klas, terwijl ondersteuners in het speciaal onderwijs voornamelijk begeleiding bieden aan kleine groepjes leerlingen in de klas (). Ook bieden ondersteuners in het primair onderwijs vaker begeleiding aan individuele leerlingen dan ondersteuners in het speciaal onderwijs. Deze bronnen naar de wijzigende inzet van Onderwijsassistenten is weliswaar gedateerd, maar de actuele cijfers over de verschuiving van de personeelsopbouw in het primair en speciaal onderwijs bevestigen dit. De toelating van een voltijdopleiding Ad DEP draagt bij aan een verdere ontwikkeling van deze oplossing.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op de internetpagina Onderwijsarbeidsmarkt wordt vermeld dat de arbeidsmarktsituatie binnen het onderwijs in Regio Zwolle voor Primair onderwijs een duidelijk beeld laat zien van de vacaturedruk en het aantal openstaande functies²³. In 2023 bedraagt het totaal aantal openstaande vacatures 410. De verwachting is niet dat dit aantal in de komende jaren kan worden weggewerkt.

Naast de genoemde internetpagina publiceert OCW ook prognoses voor de arbeidsmarkt voor Primair Onderwijs²⁴. Volgens de ramingen zal per 2030 een tekort van 4506 fte aan leraren en directeurs PO ontstaan bij ongewijzigd beleid. Na dit jaar nemen de tekorten fors toe.

Arbeidsmarktplatform PO

De internetpagina Arbeidsmarktplatform PO²⁵ schetst samenvattend de volgende situatie voor de twee regio's waar Viaa voor opleidt: Gelderland-Noord en Drenthe / Overijssel.

Gelderland-Noord:

- De huidige spanningsindicator van de arbeidsmarkt voor pedagogische beroepen in Gelderland-Noord

is krap (Veluwe Stedendriehoek) en zeer krap (FoodValley).

- In Gelderland-Noord is het aantal leerlingen tussen 2021 en 2025 minder snel afgenomen dan de landelijke trend (0,5% ten opzichte van 1,5%). De prognose is dat deze relatief kleine afname de komende jaren doorzet (1,6%).
- Ondanks een daling in werkgelegenheid stijgt de relatieve onvervulde werkgelegenheid voor po-leraren en schoolleiders in Gelderland-Noord licht, van 4,2% in 2026 tot 4,6% in 2030.

Voor Overijssel geldt het volgende:

- De huidige spanningsindicator van de arbeidsmarkt voor pedagogische beroepen is in Drenthe en Overijssel gemiddeld tot krap.
- In Drenthe en Overijssel is het aantal leerlingen tussen 2021 en 2025 sneller afgenomen dan de landelijke trend (3,3% t.o.v. 1,5%). De prognose is dat deze relatief grote afname de komende jaren doorzet (3,2%).
- Ondanks een daling in werkgelegenheid stijgt de relatieve onvervulde werkgelegenheid voor po-leraren en schoolleiders in Drenthe en Overijssel juist licht, van 2,7% in 2026 tot 3,3% in 2030.

Met een voltijdse vorm van de Ad DEP levert Viaa een bijdrage aan de vraag naar pedagogische beroepen en indirect aan po-leraren en schoolleiders.

SER

SER heeft in 2023 'Waardevol werk: publieke dienstverlening onder druk' gepubliceerd²⁶. Dit rapport benadrukt de gevolgen van tekorten in de publieke sector: 'De tekorten in de publieke sector vormen daarmee een belemmering voor het functioneren van de economie als geheel, waardoor een lagere brede welvaart dreigt, toenemende ongelijkheid en vertraging in de aanpak van grote transities.' Eén van de conclusies was dat in het primair onderwijs het lerarentekort ten tijde van de publicatie van het rapport in 2023 9.700 fte bedraagt. Het SER-rapport onderstreept het belang van opleidingen die flexibel en praktijkgericht zijn om het tekort aan te vullen. Het bevorderen van instroom in een beroepsopleiding, zoals de Ad DEP, is een belangrijke strategie om de lange termijn tekorten aan te pakken. Zoals we eerder hebben aangetoond, dragen Ad'ers bij aan het anders organiseren van onderwijs zodat de druk op het primair onderwijs verlicht kan worden.

²¹ Zie <https://www.onderwijskennis.nl/kennisbank/effektieve-inzet-van-ondersteuners-in-het-onderwijs>

²² Zie <https://www.onderwijskennis.nl/kennisbank/effektieve-inzet-van-ondersteuners-in-het-onderwijs>

²³

<https://onderwijsarbeidsmarkt.incijfers.nl/mosaic/arbeidsmarkt-rapport/werkgelegenheid>

²⁴ <https://www.ocwincijfers.nl/sectoren/primair-onderwijs/personeel/prognoses-arbeidsmarkt-po>

²⁵ Zie <https://arbeidsmarktplatformpo.nl/analyse/gelderland-noord/> en <https://arbeidsmarktplatformpo.nl/analyse/drenthe-overijssel/>

²⁶ Zie bijlage 10: SER: 'Waardevol werk: publieke dienstverlening onder druk'. 2023, P.42, P 40

De staat van het Onderwijs 2025

In de jaarlijkse staat van het onderwijs geeft de inspectie van het onderwijs aan dat het lerarentekort in het po en vo lager is dan in 2023²⁷. 'Op de korte termijn zullen de tekorten waarschijnlijk nog iets afnemen omdat het aantal leerlingen zal dalen. Maar op de langere termijn is de verwachting dat het aantal leerlingen weer toeneemt en daarmee de tekorten weer zullen stijgen'. De Ad DEP kan bijdragen aan het opleiden van onderwijsassistenten en lerarenondersteuners, maar ook als opstap naar de PABO.

Onderwijsregio Zwolle (1)

Centerdata heeft in augustus 2024 een rapportage uitgebracht over De arbeidsmarkt voor leraren primair onderwijs 2023-2028, Onderwijsregio's in Oost-Nederland²⁸. Rekening houdend met demografische factoren, verloop door pensionering en instroom van nieuw opgeleide leerkrachten, blijft een forse onervulde werkgelegenheid bestaan in de regio Zwolle.

Tabel 12: CenterData Onervulde werkgelegenheid leraren in fte

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Landelijk	4.944	4.340	4.413	3.927	3.578	3.599
Regio Zwolle en omgeving	137	119	126	114	108	114

Onderwijsregio Zwolle (2)²⁹

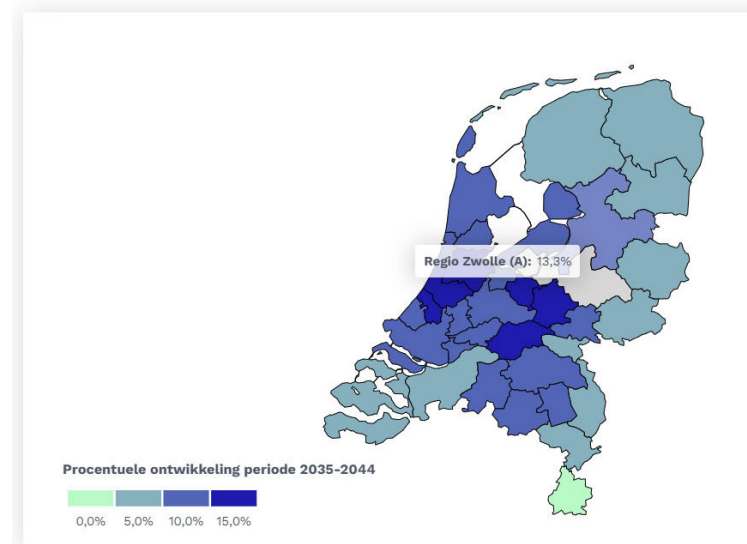
De onderwijsregio Zwolle (OWR Zwolle) is een complexe regio, met zo'n 90 samenwerkende schoolbesturen in alle onderwijssectoren, meerdere opleidingen, en een grote geografische spreiding. De verschillende besturen werken samen in partnerschappen. (...) Naast het terugdringen van de bestuurlijke drukte zijn er ook andere redenen om tot een intensievere samenwerking tussen partnerschappen te komen, zoals onder andere intersectorale mobiliteit van onderwijsprofessionals. Ook dit beleidsinzicht onderstreept onderhavige aanvraag waardoor meer onderwijsprofessionals worden opgeleid die intersectoraal kunnen worden ingezet.

Arbeidsmarkt in zicht: leerlingenprognose

Kijken we verder in de toekomst, dan zien we op basis van cijfers van DUO een zeer forse verwachte groei in het aantal leerlingen (speciaal) basisonderwijs in de periode 2025 – 2044³⁰. De regio Zwolle kent een groeiprognoze van 13,3%. Deze groei valt samen met een verder vergrijzing van de lerarenpopulatie, wat maakt dat toekomstige tekorten alleen maar groter worden. Door nu te investeren in een voltijd Ad-

opleiding DEP, draagt Viaa bij aan de aanpak van komende tekorten en de verbetering van de onderwijskwaliteit door goed opgeleid personeel af te leveren aan de arbeidsmarkt. Onze afgestudeerden zijn voorbereid om in de complexer wordende onderwijs te werken en bij te dragen aan vormen van anders organiseren.

Figuur 2: Ontwikkeling leerlingenprognose (speciaal) basisonderwijs per periode naar regio (%)

Financiële overwegingen

Ad-DEP'ers worden ook opgeleid om te functioneren als leraarondersteuners. Deze functies hebben meer bevoegdheden dan onderwijsassistenten. Zie bijlagen 13 en 14 waarin beide functiebeschrijvingen zijn opgenomen. Leraarondersteuners vallen in salarisschaal 7 of 8; onderwijsassistenten vallen in schalen 4, 5 of 6. Leraarondersteuners zijn conform de functiebeschrijvingen breder inzetbaar: zij verzorgen zelfstandig instructie en begeleiding van leerlingen en ontwikkelen onderdelen van het lesprogramma. Deze bredere inzet heeft wel iets hogere loonkosten, maar deze hogere kosten voor de leraarondersteuner is voor veel werkgevers financieel gezien gerechtvaardigd: de bredere inzet zorgt voor meerwaarde voor de organisatie én voor individuele medewerkers en zorgt voor een effectievere inzet van personeel.

Onderwijsraad

In een brief aan de voorzitter van de Tweede kamer op 21 september 2023, heeft de Onderwijsraad advies

²⁷ Zie bijlage 11: Inspectie van Onderwijs: 'De staat van het onderwijs 2025'. P.121

²⁸ Zie bijlage 12: CenterData: 'De arbeidsmarkt voor leraren primair onderwijs 2023-2028' P.13

²⁹ <https://onderwijsregiozwolle.nl/wp-content/uploads/2026/04/Notitie-transitie-tbv-nieuwsbrief-april.pdf>

³⁰ <https://haaglandeninzicht.nl/regio-zwolle/onderwijsprognoses>

gegevens over voorzieningen voor het jonge kind³¹. Eén van haar adviezen luidde:

‘De aandacht voor scholing van pedagogisch medewerkers en leraren begint bij de initiële opleidingen. Over het algemeen leidt een hogere initiële opleiding van medewerkers tot betere resultaten. De scholing zou zich moeten richten op versterking van het pedagogisch-didactisch handelen in algemene zin. Het benutten van meertaligheid kan daarin ook een plek hebben.’

De Ad DEP is gericht op (de combinatie van) pedagogisch medewerkers en leraren. De opleiding heeft nadrukkelijk veel aandacht voor pedagogisch-didactisch handelen in algemene zin. Daarmee komt de Ad tegemoet aan de wensen van de Onderwijsraad.

ROA-onderzoek ‘Een kwestie van lange adem’

ROA heeft een historische analyse van het beleid op het terrein van het lerarentekort uitgevoerd³². Eén van de adviezen die zij geeft is ruimte geven aan het anders organiseren van onderwijs:

“Het begrip ‘anders organiseren’ of ‘andersom organiseren’ is een containerbegrip voor een andere inrichting van het onderwijsproces waarbij een leraar samenwerkt met andere leraren, ondersteund door een of meer onderwijsassistenten of klassenassistenten. Deze vormen zijn ook wel bekend onder de naam van unitonderwijs of groepsdoorbrekend onderwijs. De gedachte is dat een slimmere inzet van onderwijsassistenten, instructeurs, hybride professionals en zij-instromers mogelijkheden biedt om bevoegde leraren te ontlasten. Door ondersteunende taken over te dragen, kunnen leraren zich richten op de kern van hun vak. Dit vraagt om herontwerp van functies, taakverdeling en roostering, maar biedt tegelijkertijd perspectief op verlaging van werkdruk, vergroting van werkplezier en verhoging van onderwijskwaliteit. De verbetering van de kwaliteit van het onderwijs bij het anders organiseren dient gepaard te gaan met aandacht voor de kwaliteit voor de leraar. Het vraagt immers ook van de leraar een ander (eventueel breder) repertoire aan competenties om anders organiseren en beter onderwijs mogelijk te maken.”

Een verbreding van het aanbod met een voltijd Ad-opleiding DEP draagt bij aan de mogelijkheden om onderwijs anders te organiseren.

Een kwestie van lange adem toegepast

Viaa werkt samen met IKC De Zeearend³³ aan een vernieuwende organisatiestructuur waarin leercoaches (leerkrachten LC) en groepscoaches (leraar ondersteuner a) gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het onderwijs aan leerlingen. De leercoach stuurt drie groepscoaches aan. Iedere groepscoach staat voor een eigen groep. De groepscoaches zijn na een afgeronde Ad-DEP opleiding gereed om deze rol te vervullen. De onderwijsinspectie heeft deze vernieuwende organisatievorm na een grondige analyse goedgekeurd. Zo kan Viaa met een voltijd Ad DEP opleiding nog meer groepscoaches opleiden om het lerarentekort aan te pakken.

Doelmatigheid van een nieuwe opleidingsvariant

Doelmatigheid wordt getoetst door in samenhang de arbeidsmarkt vraag, de te verwachten instroom van studenten en de overeenkomsten en verschillen met verwant aanbod te beoordelen. In deze aanvraag heeft Hogeschool Viaa aangetoond dat er een duidelijke arbeidsmarkt vraag is voor afgestudeerde Ad DEP studenten. Ook is aangetoond dat er een grote groep potentiële studenten een voltijdse variant graag zou willen volgen in Zwolle. Enige vorm van substitutie in het gehele opleidingsaanbod is niet uit te sluiten, maar met deze ontwikkeling bewegen we mee met de arbeidsmarkt die vraagt om meer afgestudeerde Ad'ers DEP. Zeker in een krimpende regio met oplopende arbeidsmarkt tekorten is deze ontwikkeling bovendien een belangrijke bijdrage om talenten voor de regio vast te houden.

5.1.6 Conclusie algemene arbeidsmarktbehoefte

Zowel de gegevens van ROA/AIS, van UWV als van algemene arbeidsmarktbronnen duiden op een duidelijk aanwezige algemene arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de Ad-opleiding DEP. Publicaties van UWV, CBS, SER, Brancheorganisatie Kinderopvang, ROA-onderzoek én het ministerie van onderwijs bevestigen de grote arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden Ad'ers DEP. De noodzaak tot het anders organiseren is meerdere malen onderkend, de bijdrage van de Ad'er aan deze transitie is onmiskenbaar.

³¹ Zie bijlage 15: Brief Onderwijsraad 21 september 2023 aan Tweede Kamer. P. 7

³² Zie bijlage 16: Maastricht University – ROA: Historische analyse van het beleid op het terrein van het lerarentekort. Januari 2026, P.121

³³ Zie bijlage 17: Werken met leercoaches en groepscoaches De Zeearend. Zie ook: <https://www.ikcdezeearend.nl/ons-kindcentrum/ons-onderwijs> en het verslag van het gesprek met de directeur (bijlage 18).

5.1.7 Specifieke arbeidsmarktbehoefte

Zoals eerder vermeld, is voor deze aanvraag een doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd. De geïnterviewde werkgevers geven een behoefte aan voor instroom van nieuwe medewerkers die deze Associate degree-opleiding hebben afgerond. Dit is ook uit de enquête gebleken.

Uit interviews is er vraag naar ongeveer 17 nieuwe medewerkers per jaar (expliciet genoemd door respondenten), die deze Associate degree hebben gevolgd. Uit de enquêtes komt een vraag van circa 31 nieuwe medewerkers per jaar. **Over een periode van 5 jaar betreft dat ruimte voor circa 48 nieuwe medewerkers per jaar³⁴.**

5.1.8 Conclusie specifieke arbeidsmarktbehoefte

De resultaten van het uitgevoerde doelmatigheidsonderzoek duiden op een duidelijk aanwezige specifieke arbeidsmarktbehoefte naar afgestudeerden van deze Associate degree-opleiding. Werkgevers hebben de komende jaren een aantoonbare vraag naar afgestudeerden Ad'ers DEP.

5.2 Conclusie algemene en specifieke arbeidsmarktbehoefte

Op basis van toonaangevende bronnen in combinatie met de cijfers uit de interviews en enquête kunnen we concluderen dat er een grote arbeidsmarktvraag is naar afgestudeerden van de Associate degree-opleiding DEP. Deskresearch heeft overduidelijk aangetoond dat onderwijs en opvang de komende jaren te maken krijgen met grote knelpunten. De resultaten uit de interviews en de enquêtes tonen dat de Ad DEP een duidelijke en onmiskenbare rol speelt bij het aanpakken van de knelpunten.

³⁴ Zie pagina 26 van het doelmatigheidsonderzoek (bijlage 1)

6. Noodzaak tot start nieuwe opleiding

6.1 Algemene noodzaak voor het starten van een voltijd Associate degree-opleiding DEP

Het streven van het nieuwe kabinet is ‘Goed onderwijs en wetenschap’: *Onderwijs is de basis voor een leven in vrijheid en verbondenheid. Kinderen en jongeren leren in het onderwijs vaardigheden die hun zelfvertrouwen en kansen om volwaardig mee te doen in de samenleving ten goede komen*³⁵.

Het kabinet noemt in haar regeerakkoord de noodzaak om te investeren in basisvaardigheden en onderwijsprofessionals: *‘We investeren structureel in vakmanschap voor de klas. Leraren krijgen aantoonbaar meer tijd voor professionele ontwikkeling en voor werken met bewezen effectieve kennis om de basisvaardigheden duurzaam te verbeteren, met duidelijke doelen voor leerprestaties. De beroepsgroep zorgt op termijn voor verplichte continue professionele ontwikkeling, zodat kwaliteit blijvend wordt versterkt en de middelen voor onderwijskwaliteit benut’.*

Deze Ad DEP leidt professionals op tot vakmensen voor de klas/ in het onderwijs, ter ondersteuning van de leraar, in het complex wordende onderwijs, met oog voor elk kind.

Hogeschool Viaa wil samen met de partners in de Campus Kind en Educatie een voltijd Associate degree opleiding ‘Didactisch Educatief Professional’ ontwikkelen. De voltijd opleiding zal gericht zijn op het opleiden van professionals die onderwijs- en ontwikkelingsondersteunende werkzaamheden zullen uitvoeren onder verantwoordelijkheid van een leerkracht/docent of team of in de kinderopvang. De algemene noodzaak voor het starten van een voltijd Ad-opleiding DEP kan worden gezien als een maatschappelijke behoefte aan deze opleiding. Dat wordt in deze paragraaf nader gespecificeerd. De Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (26 juni 2018) geeft hierover aan: “Bij een maatschappelijke behoefte gaat het om een maatschappelijke ontwikkeling die het belang van het ontstaan van de nieuwe opleiding onderstreept.”

De maatschappelijke behoefte aan de beoogde Associate degree wordt vooral bepaald door ontwikkelingen rond investeren in vakmanschap voor de klas, functiedifferentiatie en de lerarentekortenproblematiek.

Het is belangrijk dat leraren zich blijven ontwikkelen. Het nieuwe kabinet ondersteunt dit door doorgroeimogelijkheden voor leraren (de zogeheten functiedifferentiatie)³⁶ structureel te financieren. Dat maakt het beroep van leraar aantrekkelijker en het bevordert de kwaliteit van het onderwijs. Met de functiemix kunnen leraren doorgroeien naar een hogere salarisschaal. Afgestudeerde Ad DEP-studenten kunnen een uitstekend onderdeel zijn van deze functiemix. Het geeft leraren de gelegenheid andere, ‘rijkere’ taken erbij te doen zonder dat dit ten koste gaat van de leerlingen in de klas. Zo ontstaan diverse instroommogelijkheden voor de Ad’er DEP.

Deze Ad draagt bij aan het oplossen van het lerarentekort doordat afgestudeerden worden ingezet als leraarondersteuner, instructeur of educatief professional in po, vo en mbo met taken als: geven van (deel)instructie, voorbereiden en uitvoeren van leeractiviteiten, differentiëren in de klas en begeleiden van kleine groepen of individuele leerlingen. Deze functies zijn wettelijk en in cao’s herkenbaar en worden al door werkgevers benut, wat aantoont dat er feitelijk vraag is naar dit profiel en dat de inzet van een Ad-opleiding aansluit bij bestaande arbeidsmarktontwikkelingen

Ten slotte betogen we dat de algemene noodzaak voor deze voltijd Ad-opleiding ook gelegen is in de specifieke vorm ervan. Een deeltijdstudie is niet passend voor alle studenten, zeker niet voor jonge studenten die direct van een andere voltijddopleiding komen. Recent afgestudeerde mbo-4 studenten die de behoefte hebben aan verdere professionalisering, dienen de keuze te hebben om te kiezen voor een voltijdvorm. Binnen de voltijdvorm krijgen deze studenten meer tijd en ruimte om zich te ontwikkelen. Door het gebrek aan werkervaring is het voor hen vaak lastig om de inhoud middels een ingedikte vorm, een deeltijdvorm, zich eigen te maken. De voltijdvorm tenslotte richt zich vooral op jonge studenten die afhankelijk zijn van studiefinanciering en een reisproduct. Dit is uitgesloten bij de deeltijdvorm.

³⁵ <https://www.kabinetsformatie2025.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2026/01/30/aan-de-slag---coalitieakkoord-2026-2030/coalitieakkoord-d66-vvd-cda.pdf#page=46>

³⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-in-het-onderwijs/doorgroeimogelijkheden-leraren>

6.2 De gewenste ontwikkeling kan niet in de vorm van een nieuwe afstudeerrichting of curriculumwijziging van een bestaande opleiding gerealiseerd worden.

De gewenste vernieuwing kan niet binnen het bestaande aanbod van Viaa worden vormgegeven. Viaa biedt twee Ad-opleidingen aan, beiden in deeltijdvorm: de Ad DEP en de Ad Praktijkondersteuner Huisarts. Viaa biedt geen voltijdvorm Ad-opleiding aan. Daarmee kan de gewenste ontwikkeling niet in de vorm van een nieuwe afstudeerrichting of curriculumwijzigingen van een bestaande opleiding gerealiseerd worden.

6.3 De gewenste vernieuwing kan niet binnen het bestaande aanbod van andere instellingen worden vormgegeven.

Hogeschool Viaa biedt reeds de deeltijdvariant van de Ad DEP aan, derhalve is zij het best geoutilleerd om ook de voltijdvariant aan te bieden. Daarmee is het ook doelmatiger, vanwege de reeds aanwezige kennis en ervaring van deze opleiding. Andere instellingen in de buurt bieden andere Ad-opleidingen aan. De deeltijd Ad-opleidingen Pedagogisch Educatief Professional bij KPZ en de Educatief Professional Beroepsonderwijs bij Windesheim Zwolle leiden niet op tot dezelfde professional. Beiden opleidingen hebben weliswaar een deels overlappende arbeidsmarkt, maar kennen volledig andere werkomgevingen en andere beroepen gericht op onder andere vaklieden die vanuit een ambacht les gaan geven op mbo-instellingen.

Dit wordt ook herkend en erkend in het landelijk Ad-overleg. In de discussie rond het opstellen van opleidingsprofielen is het voornemen om voor de opleidingen Pedagogisch Educatief professionals, Educatief professional beroepsonderwijs en de opleiding Didactisch Educatief professional drie verschillende opleidingsprofielen te beschrijven, vallend onder 1 domeinprofiel.

Verder zien we in de strategische agenda's van Windesheim en KPZ niet terug dat zij de ambitie hebben

om een voltijd Ad-opleiding DEP te gaan aanbieden. Windesheim geeft in haar Instellingsplan 2023 – 2028 aan 'Dichterbij de wereld, Dichter bij Jezelf en Dichter bij elkaar' te willen staan. Deze ambitie gaat in het plan nergens in op nieuw Ad-aanbod dat past bij afgestudeerde voltijd mbo-4 studenten. KPZ schetst in haar meest recente strategisch beleid stuk (2021-2025) geen voornemens haar portefeuille uit te breiden met een Ad DEP-opleiding. Bovendien zijn beide hogescholen samenwerkingspartners in de Campus het Jonge Kind waar met elkaar over onderwijsaanbod wordt overlegd.

6.4 Het effect op de landelijke spreiding van het opleidingsaanbod.

Viaa richt zich met de Ad DEP op mbo-4 afgestudeerde professionals die bewust kiezen voor een tweejarige vervolgstudie en sowieso niet zouden kiezen voor een vierjarige bacheloropleiding.

Een groot deel van de verwachte instroom stroomt door vanuit mbo 4 en ziet de Ad als logische vervolgstap richting hbo³⁷. Viaa richt zich ook op uitvallers uit hbo--bachelors en studenten die de stap naar een vierjarige bachelor nu (nog) te groot vinden³⁸. Verder bevat de beoogde groep instromers relatief vaak eerste-generatie-hbo-studenten (ouders zonder hbo/wo-opleiding-)³⁹.

Het effect op de landelijke spreiding van het opleidingsaanbod is dan ook positief voor alle betrokken hogescholen. Omdat Viaa zich zo bewust positioneert richting mbo-4 studenten, vist zij niet in dezelfde vijver van de reguliere pabo-instroom maar boort zij daadwerkelijk een nieuwe doelgroep aan die anders direct zou gaan werken. Een tweejarige variant is voor hen namelijk zeer aantrekkelijk. Studenten die kiezen voor een Ad doen dat namelijk vaak ook vanwege motivatie en leerstijl. Ad-studenten zijn overwegend praktisch ingesteld; zij kiezen bewust voor een sterk praktijkgerichte, beroepsgerichte opleiding met veel leren in de praktijk⁴⁰. Deze studenten kiezen geregeld voor een Ad omdat voor het beoogde beroep een niveau tussen mbo-4 en hbo-bachelor passend is: mbo is te laag, bachelor voelt (nog) overschoold.

³⁷ <https://www.ocwincijfers.nl/sectoren/hoger-onderwijs/kengetallen-hoger-beroepsonderwijs/studenten/deelnemers-associate-degrees>

³⁸ <https://www.caop.nl/app/uploads/2024/09/NRO-Ad-opleidingen.pdf> Pagina 4.

³⁹ <https://www.caop.nl/app/uploads/2024/09/NRO-Ad-opleidingen.pdf> Pagina 4.

⁴⁰ <https://www.mbohboonoordnederland.nl/wp-content/uploads/...pdf> . Sheet 5

7. Aansluiting instellingsprofiel

Hogeschool Viaa biedt reeds de deeltijdvariant van de Ad-opleiding DEP. Daarmee kan tevens gezegd worden dat een andere variant van eenzelfde opleiding ook aansluit bij het profiel van de instelling.

Overzicht bijlagen

Nummer	Naam bijlage
1	Doelmatigheidsonderzoek Associate degree Ad Didactisch Educatief Professional, Hogeschool Viaa. Tien organisatieadvies [REDACTED], 18 september 2026
2	Verslag ZEG-overleg
3	Verslag Stuurgroep Oost Werkt
4	Verslag Radiantgroep-overleg op 1 juli 2025
5	Verslag Radiantgroep-overleg op 10 september 2025
6	Verslag Landelijk Overleg Ad-opleidingen Zorg, Welzijn en Educatie 6 februari 2026
7	UWV regio in Beeld Zwolle 2025 - 2026
8	Samenwerking UWV WSP Zwolle met Viaa april 2026
9	Arbeidsmarktplatform Primair Onderwijs: Arbeidsmarktanalyse PO 2025
10	SER: 'Waardevol werk: publieke dienstverlening onder druk'. 2023
11	De staat van het onderwijs 2025, Inspectie van het Onderwijs.
12	CenterData: De arbeidsmarkt voor leraren primair onderwijs 2023-2028 Onderwijsregio's in Oost-Nederland. Augustus 2024
13	Voorbeeld functiebeschrijving leraarondersteuner b
14	Voorbeeld functiebeschrijving onderwijsassistenten b
15	Brief Onderwijsraad aan tweede kamer Advies over voorzieningen voor jonge kind. 21 september 2023
16	Maastricht University – ROA: Historische analyse van het beleid op het terrein van het lerarentekort. Maart 2026. P.121
17	Werken met leercoaches en groepscoaches De Zeearend
18	Verslag gesprek [REDACTED], De Zeearend, juni 2026